

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITATEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate. Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Din duelgiu — protosincol.

»Mănilă curând nimănuia
să nu le pui și nu te face
părtaș de păcate străine».
(I. Tim. 5 22).

I.

Iată porunca dată de apostolul ginților elevului său Timoteiu instituit de episcop în Efes: »Mănilă curând nimănuia să nu le pui și nu te face părtaș de păcate străine».

Prin aceste cuvinte apostolul Pavel îndeamnă pe elevul său să fie cu deosebită băgare de seamă cu privire la persoanele, ce au să fie primite și promovate în cler. Și această poruncă s'a observat în decursul timpurilor de biserică cu strictețea, pentru că grea este poziția, frumoasă este misiunea și mare responsabilitatea chemării preoțești.

Mântuitorul Christos voind a regenera neamul omenesc coboritu-s'a între noi păcătoșii »chipul robului luând ne-a învățat, ne-a îndreptat și jertfă pentru noi s'a adus».

Ear' ca opera lui la desevârșire să fie condusă a ales 12 bărbați, pe cari învățaceii lui i-a numit, cărora le-a încredințat puterea de-a conduce spre limanul mântuirii pe tot cel-ce după dreptate însėjoșează, pe tot neamul omenesc...

Apostolii cu puterea dată lor de sus necunoscând frică, amenințare, terorism și greutateți au început a vesti cuvântul Domnului, a să pune în luptă cu puterea lumească, a învinge duhul lumii și a ridica sus sus la parapete stindardul crucii Domnului, răsărind astfel din modesta peșteră a Vifleemului pompoasa biserică creștină

Apostolii Domnului s'au ales dintre cei vrednici urmași ca vecinica instituțiune a bisericii Domnului săși aibă păstorii ei.

Urmașii legali ai apostolilor sunt episcopii, cărora le este încredințată soarta bisericii și fericirea credincioșilor. Și după cum biserică a avut în decursul timpurilor episcopi buni sau răi a înaintat, sau a stagnat, pentru că ea vecinică fiind prin stegarii sei poate fi numai împedecată, dar' nu suprimată în nobila ei misiune. Activitatea episcopilor vrednici, cari au ajutat biserică în dezvoltarea și misiunea ei este săpată cu litere de aur pe paginile istoriei, ear' biserică îi venerază. Numele sfântului Athanasiu, Vasile cel Mare, Ioan Christostom și alții vor figura vecinic ca modele de mari bărbați ai bisericii Domnului, ear' numele celor nevrednici sunt îngropate în noiamul uitării.

Biserică română întrucât amintind a fost învrednicită de D-zeu cu episcopi, cari au purtat cu demnitate crucea Domnului. Un Nichita, Sava Brancovici,

Ilie Jorest, Varlaam, Veniamin, marele Andrei, acest Moisi al Românilor, Silvestru Morariu al fraților Bucovineni vor fi vecinice modele de adevărați păstori ai bisericii române.

Episcopatul își exerciază greaua sa chemare în parohii conform prescripțiilor bisericii noastre prin presviteri și diaconi, cari în dependență de episcopi predică credincioșilor cuvântul lui D-zeu, săvirșesc sfintele slujbe dumnezeiești, cu un cuvânt îngrijesc de trebuințele spirituale ale credincioșilor și îi conduc și povățuesc. Apostolul Pavel aprețind activitatea preoților zice: »Preoții demni cu îndoită cinste să se cinstească, mai vârtos cei ce ostensesc întruc învățătura cuvântului (I. Tim. 5 17).

În decursul timpului în jurul episcopilor s'au grupat preoții — Sinceli, cari dedeau episcopilor mâna de ajutor întruc conducerea afacerilor eparhiale. Primul dintre sinceli era protosincolul. Andrei bar. de Șaguna în Dreptul Canonic §. 170 vorbind despre demnitatea de protosincol zice: După demnitatea de archimandrit numără numai decât a protosincolului, carele se înaintează după chibzuiră episcopului la această demnitate dintre ieromonachi și este demnitarial curții episcopoești. El se înaintează la această demnitate pentru procopseala sa intelectuală, pentru purtarea sa morală și pentru meritele, ce și le-a făcut în treptele cele mai mici monarchali și preoțești și pentru cele ce și le-a agonisit în cancelaria episcopoească.»

Fiindcă părintele episcop al Aradului a aflat de bine zilele trecute pentru »procopseala intelectuală», pentru »purtarea morală» și »meritele făcute în treptele mai mici monarchali» a hirotesii întruc protosincol pe călugărul Ciorogariu, în Nrii viitori ai foii noastre pe basa de date autentice vom arăta și noi marelui public românesc »procopseala intelectuală», »purtarea morală» și »meritele» călugărului înaintat după »chibzuiră» episcopului la demnitatea de protosincol.

* * *

Și până atunci însă autorisăm pe profesorul hunfalvist Coste dela preparandia din Arad, arangiatorul de banchet pentru noul protosincol, ca pe sepele redacțiunii noastre se comande la fotograficul Honisch din Arad fotografia dlui Ciorogariu din dimineața zilei din 3 August 1899 în societatea cător-va tineri cheflii și ai unei bande de țigani. Numai această fotografie singură să împodobească sala hotelului Vas cu ocașiunea banchetului, ce se va ținea pentru noul protosincol și ea va vorbi mai mult, decât vorbele îndesert sunătoare ale ciracilor lui.

Alimentarea vitelor.

Țăranul nostru ca săși hrănească vitele, ia un maldăr mare de nutreț sau vre-o doi snopi de coceni și le trănțește la picioarele vitelor ca să mănânce până ce s'or sătura. Vitele aleg ce e mai bun, calcă în acest timp nu trețul în picioare, îl risipesc în toate laturile, îl murdăresc cu excrementele lor, cu praful sau cu noroiul care e pe pământ și dacă nu trei sferturi, dar' de sigur jumătate din nutreț se prăpădește în van cu chipul acesta.

Paiele de cereale dacă se dau întregi, netocate, neamestecate cu alte nutrețuri mai bune, neudate cu puțină apă sărată, vitele nu le mănâncă bucuroși și trebuie ca ele să fie răsbitate de foame pentru ca să le consume. Dela cocenii de porumb, când sunt dați netocați, vitele mănâncă numai foile, ear' restul e pus pe foc, cu toate că și cotoarele conțin foarte multe substanțe nutritive și mai ales zahăr.

Spre a stângeni această risipă, care e imensă, trebuie ca ori-cine are vite să poseadă un grătar și un crep, chiar de n'ar avea grajd. Nimic mai ușor de cât construirea lor, care e la îndemână ori-cui, ori-cât de nevoiași ar fi. Nutrețul mare se va servi totdeauna în grătar, cel mărunt în crep. Însă aci nu se va pune de-odată decât atât cât poate consuma vita la o mâncare, căci ce rămâne nu-i mai convine vitei mai târziu, deoarece ce suflând în el se strică și instinctiv vita nu mănâncă de cât ceea-ce e proaspăt, nealterat și deci numai ceea-ce-i prieste. Ca să mănânce rămășițele trezite în care a suflat, trebuie să fie vită rău răsbită de foame. Crepul să fie curățat în fiecare zi și chiar de mai multe-ori pe zi de toate ogrinjiile, care se vor arunca peste așternutul vitelor. Paiele și cocenii să se dea tocate, amestecate cu alte nutrețuri mai bune, cu fân, lucernă, trifoiu, măzărice, sfecle tocate, foi și cotoare de varză, napi, cartofi, vreji de fasole, mazere etc., pleavă de ovės, de in, de rapiță, dovleci etc și, dacă sunt stropite și cu puțină apă sărată e și mai bine.

Pentru tocaturile paelor și al cocenilor, mai mulți țărani s'ar putea asocia ca săși cumpere mașini de tocat care costă dela 100 lei în sus. O astfel de mașină poate sluji la 10 și chiar la mai mulți țărani, — căci în 20, 30 de minnte se poate toca nutreț pentru 5, 6 capete de vite mari.

Iarna, când țărani n'au de lucru, e o adevărată jucărie a toca nutreț pentru vite.

Un sistem foarte bun e și acela de a amesteca nutrețul în șiră, mai ales lucerna cu paie de ovės și de grâu, ceea-ce pe de o parte contribuie la buna conservare a lucernei, ear' pe de alta înlesnește consumarea paelor.

Porumbul de coasă, convertit în nutreț conservat, se păstrează foarte bine, chiar dacă n'a fost pe deplin uscat, dacă e așezat în clăie între straturile de paie. Asemenea și măturile de untreț, cum și ori-ce fel de nutreț care în momentul grămădirii lui în clăi sau în șiri ar mai avea umiditate. Cu cât

e mai verde nutrețul, cu atât straturile lui să fie mai subțiri și cu atât mai groase să fie cele de paie.

Urmând toate aceste sfaturi, țărani nu vor mai duce lipsă de nutreț, ear' vitele lor vor fi grase și vînjoase și vor ieși în primăvară gata de muncă, ear' nu ca acum cu pielea și osul, ce par a fi osticoase.

(n. J. S. C. A.)

Al. Ciurcu.

Curțile Țărănești.

Orice casă are împrejurul ei o curte sau ogradă. Curtea este împrejmuită cu gard de mărăcini, de nuele, de uluci și de stacheți. Cea mai bună împrejmuire este cea de stacheți și ulucă, fiind mai frumoasă, mai trainică, și mai tare, dar' costă mai scump. Un gard bun se face și din nuele îngrădite pe pari mai groși și bătuți mai des. Cel mai rău gard este cel de mărăcini, fiindcă este mai slab, ne umple curtea de mărăcini și în ele se încuibeașă șerpui, gușterii și alte feluri de dihanii.

În curte avem așezate cotețele paserilor, cocinele porcilor, coșarele sau grajdurile vitelor, magaziiile pentru bucate, pătelele pentru porumb, celarele șopronurile și alte acareturi.

Curtea casei trebuie să fie croită după un anumit plan, așezatul ecaretelor în curte, trebuie făcut după anumite reguli și curtea trebuie ținută cât mai curat.

Să vorbim despre toate acestea.

Curtea trebuie să aibă o formă regulată și cu linii drepte, ca să-i stea bine. Cea mai frumoasă formă este cea pătrată sau dreptunghiulară, adică în forma unui pătrat lungăreț. Câte patru colțurile curții vor fi deopotrivă deschise. Curtea să fie cât se poate de mare, ca să avem unde ne așeza casa și ecaretele și să ne mai rămâie destul loc pentru a umbla paserile a ne pune lemnele și a putea umbla cu carul.

Partea cea mai mare a curții trebuie să rămâie în fața casii, ca astfel ochiul stăpânului să poată vedea dintr'odată tot cuprinsul ei. Porțile curții se fac în de regulă mai aproape de casă ca astfel intrarea și eșirea să fie făcute sub ochiul stăpânului.

Ecaretele trebuie așezate cu regulă în curte, nu fie cum s'o întâmplă.

Ori ce ecaret nu trebuie să fie lipit de casă, și nici prea aproape de casă, căci casa trebuie să stea mai deoparte după cum și stăpânul stă mai la o parte dintre slugi.

Așa-i stă frumos casei.

Afară de asta, în cazuri de foc, Doamne ferește, poți să o aperi mai cu înlesnire.

În fața casei vom așeza celarul (crama) cu proviziunile trebucioase pentru hrană, magazia pentru bucate și pătelele pentru porumb.

Focul figurilor de hârtie electrisate.

Această experiență de electricitate se poate face de fiecare foarte ușor și fără ajutorul unei mașini speciale de electricitate.

Iai hârtie subțire de țigară și tai, cu foartecile, mici figuri de hârtie, reprezentând diferite chipuri, precum de broaște, copii, etc.

Pui aceste figuri, pe cari le poți și colora, sub un geam, care să nu fie umed, de vre-o 40 ctm. lungime pe

25 ctm. lățime, pe care l'ai așezat între foile a două cărți destul de groase, ca spațiul dintre sticlă și masă să fie de vre-o 3 cm.

Incepi a freca tare geamul pe deasupra cu vre-o batistă (făcută ghem) de mătăasă sau chiar de lână, și care a fost încălzită și uscată bine la sobă sau lampă.

Electricitatea se desvoltă și figurile se ridică și încep a juca între geam și masă.

„DACIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

P. I.

Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că am transformat isvorul și am aplicat un expert la manipulare, prin ce apa noastră s'a îmbunătățit și este cu mult mai plăcută ca până acum. La dorința vechilor mușterii și consumenți i-am redat numele vechiu de:

Apă minerală din Șoimușul-Mureșan.

ANALISA CHEMICĂ

	în 1000 grame apă
Calcium hydrocarbonat	1.0542
Magnesium hydrocarbonat	0.3497
Calcium sulfat	0.2316
Natrium hydrocarbonat	0.1705
Ferum hydrocarbonat	0.0390
Kalium chlorid	0.0520
Mangan hydrocarbonat	0.0154
Kalium hydrocarbonat	0.0094
Lithium hydrocarbonat	0.0019
Silicium dioxid	0.0096
Suma substanțelor solide	1.9333 grame apă
Acid carbonic liber	2.3953
Volumul acidului carbonic liber	1214.6 c. c.

Precum dovedește aceasta analiza „Isvorul din Șoimușul-Mureșan“ (apă acră de Pauliș) e a se număra în grupa acelor ape acre pământoase, cari conțin fer. După caracterul seu chemic, format din cantitatea și proporția părților sale constitutive, isvorul acesta face parte din grupa apelor mai renumite. Are un prea plăcut gust și fiindcă conține deosebit mult acid carbonic — în privința căruia „Isvorul“ ocupă un loc între apele acre mai de frunte — prin limpezimea sa e o excelentă apă de beut. Pentru locuitorii părților lipsite de darul unei ape sănătoase: apa „Isvorului“ e de neprețuit. Din compoziția potrivită a apei se poate deduce, că și pentru praxa medicală va fi un factor important.

Conform actului alăturat, apa trimisă spre analizare s'a scos și sigilat în fața artistiei comunale.

Budapesta, la 3 Martie 1903.

Dr. Hankó Vilmos m. p.,

(L. S.)

profesor de chimie la școala reală superioară de stat a cercului II-lea din B.-Pesta, membru al academiei maghiare de științe.

Institutul nostru a îngrijit, ca aceasta apă distinsă și răcoritoare, care beută curată, cu vin ori sirup este tot asemenea de excelentă să fie pusă la dispoziția onoratului public și anume cu un preț foarte ieftin:

- a) 1 ladă cu 25 sticle de 1 ltr. franco gara Deva Cor. 6.25
 b) 1 „ „ 50 „ „ 1 „ „ „ „ „ 14.50
 c) 1 ladă cu 25 sticle de 1/2 ltr. franco gara Deva Cor. 5.50
 d) 1 „ „ 50 „ „ 1/2 „ „ „ „ „ 13.—

trimiterea ambalajului (ladă, sticlă și tioc franco gara Deva) se restituie

ad: a) Cor. 4.50 || ad: c) Cor. 4.—
 b) „ 11.— || d) „ 10.—

Comandele, plățile și reclamele se fac la adresa:

„Intreprinderea de apă minerală M.-Șoimuș“ în Deva

Până acum am introdus apa în următoarele localități și am instituit depozite, și anume în

- 1) Deva, la întreprindere însăși;
- 2) Orăștie, « Gustav Zobel;
- 3) Sas-Sebeș, « George Pop;
- 4) Alba-Iulia, « Salamon Löwi;
- 5) Abrud, « Absolon Faur;
- 6) Cluj, « Haraszthy Jenő;
- 7) Caransebeș « „Severineana“, inst. comercial;
- 8) Gross « Maxim Pop;
- 9) Lipova « Grossman Miksa;
- 10) Arad « Hartmann Samu

Stăruința noastră este în a introduce aceasta apă în țeara întreagă în cel mai scurt timp.

Ca întreprindere atât de folositoare, apelăm la binevoitorul sprijin obștesc, rugându-vă a ne onora cu comande cât de multe.

Orăștie, Septembrie 1904.

„Dacia“

instituit de credit și economii soc. pe acții.

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Coroane: 32.000.000— Dividende solvite Cor.: 170.000.000—
 Avere proprie: 260.000.000— Despăgubiri de viață: 520.000.000—
 Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Strada Ferencz József Nr. 17.
 Filială pentru Ungaria:
 Budapesta, Strada Kossuth-Lajos Nr. 4 în palatul Standard (Casa proprie).
 41—50 Centrala generală: Edimburg (Anglia).

„DACIA“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: Orăștie (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
 (Strada Berăriei nr. 12).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6 %.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6 %.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin poștă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arêndează și exarêndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

în Orăștie Szászváros.

Opuri —
 Bilete de log.
 Broșuri —
 Circulare —
 Bil. de vizită
 Invitări —
 Bilanțuri —
 Acții —
 Cap. de epist.
 Placate —
 Ord. de dans
 Adrese —
 Compturi —
 Note —
 Preț Curent.
 Anunțuri —
 Registre —
 Imprintate —
 Couverte —
 Bilete de cun.
 Etc. etc. etc.

Există deja de 15 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de prezent se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.